

V o o r n e - P u t t e n

JAARVERSLAG

van de streekarchivaris

2018

SAMENVATTING

Twee zaken hebben het bestuur en medewerkers van het Streekarchief het afgelopen jaar in het bijzonder bezig gehouden. In de vergaderingen stond de nieuwe gemeenschappelijke regeling centraal. Hierbij werd de regeling, die voorheen tussen gemeenteraden was gesloten, omgevormd tot een bedrijfsvoeringsorganisatie, een regeling tussen de colleges van burgemeester en wethouders. Door de medewerkers werd dit jaar nadrukkelijk gewerkt aan de uitbouw van de publiekgerichte taken of werden de daaraan gekoppelde werkzaamheden meer onder de aandacht gebracht. Maar ook de inventarisatie van de archieven, de digitalisering ten behoeve van het online beschikbaar stellen en de beantwoording van vragen op de studiezaal, via mail of telefoon, werden voortgezet.

Belangrijke verbeteringen zijn tot stand gekomen door de vervanging van het verouderde klimaat-beheerssysteem en de aanstelling van een archiefinspecteur. Zowel het beheer in eigen huis als het toezicht op het beheer door de gemeenten kan nu beter gewaarborgd worden. Als gevolg konden ook de resterende secretariearchieven van de gemeenten worden overgenomen. Met uitzondering van de bouwvergunningen zijn nu alle archieven van vóór 1990 overgebracht.

In 2020 staat reeds de (verplichte) overbrenging van het volgende archiefblok (van archieven over de periode 1990-1999) gepland. Daarmee zal het depot aan De Rik gevuld zijn. Indien de Archiefwet - die dit jaar zal worden aangepast – de termijn van overbrenging verkort, zal het niet mogelijk zijn om alle archieven van de deelnemers in eigen depot over te nemen. Om hierop voorbereid te zijn wordt momenteel onderzoek gedaan naar de huisvesting.

Met de beschikbare mensen en middelen is het archief nog méér dan voorheen onder de aandacht gebracht. Een wintercursus Genealogie, tachtig artikelen in plaatselijke kranten en tijdschriften en meer dan dertig lezingen door de hele streek en bijdragen aan exposities zijn niet onopgemerkt gebleven. De facebook pagina van het Streekarchief heeft inmiddels meer dan duizend volgers. De foto-van-de-dag draagt daar zeker aan bij.

Het doel van het Streekarchief is drieledig: de zorg en het beheer van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden, het toezicht op het beheer van de bij de gemeenten berustende bescheiden en het bevorderen van kennis van en belangstelling voor lokale en streekhistorie. In het hier volgende jaarverslag zullen achtereenvolgens de organisatie en de verschillende taakvelden nader worden belicht.

Aart van der Houwen
Brielle, maart 2019

ORGANISATIE

Gemeenschappelijke Regeling

Het Streekarchief Voorne-Putten is een gemeenschappelijke regeling waarin de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis, Nissewaard en Westvoorne samenwerken. De regeling die hieraan ten grondslag ligt is in 2018 gewijzigd en sinds 1 maart 2019 van kracht. De verschillende gemeenteraden zijn ermee akkoord gegaan dat de colleges de regeling treffen. De kosten en baten van de zogeheten bedrijfsvoeringsorganisatie worden volgens een sleutel over de deelnemers verdeeld. Deze verdeelsleutel is voor de eerste jaren vastgesteld.

Huisvesting

Het streekarchief is gevestigd in het voormalige Waterschapshuis aan De Rik 22 te Brielle. Het afgelopen jaar is klein onderhoud gepleegd door het vervangen van de plafondplaten. Tevens is in de groenstrook vóór het archief nieuwe beplanting aangebracht. De archiefbewaarplaats biedt ruimte voor bijna vier kilometer archiefbescheiden. In de studiezaal kunnen maximaal tien onderzoekers ontvangen worden. Naast twee kantoorruimten voor het vaste personeel is er een vrijwilligersruimte en een pantry annex koffiecorner.

De aansluiting op het glasvezelnet van de gemeenschappelijke regeling Syntrophos werd in 2018 een feit; de telefonie zal in het lopende jaar worden overgezet naar digitaal.

Bestuur

Het bestuur van het Streekarchief Voorne-Putten onderging in 2018 enkele wijzigingen. Begin van het jaar was de samenstelling als volgt: namens Brielle burgemeester G.G.J. Rensen, namens Hellevoetsluis burgemeester mw. M.C. Junius, namens Nissewaard mw. M. Salet en namens Westvoorne burgemeester P.E. de Jong. Als voorzitter trad mw. Salet op. Na het vertrek van mw. Salet werd de heer Rensen benoemd tot voorzitter. Namens Nissewaard nam waarnemend burgemeester G. Veldhuijzen en namens Hellevoetsluis wethouder mw. M.P. den Brok zitting in het bestuur.

Het bestuur vergaderde zesmaal (op 11 januari, 29 maart, 24 mei, 28 juni, 13 september en 13 december), een vergadering in november werd afgelast. Terugkerend agendapunt was de opstelling van de nieuwe gemeenschappelijke regeling. In de nieuwe regeling, een bedrijfsvoeringorganisatie, is niet langer sprake van een Algemeen en een Dagelijks Bestuur, maar slechts van een Bestuur.

	raadsbesluit	lid	Plaatsvervanger
Brielle	05-06-2018	G.G.J. Rensen, burgemr	R.M. van der Kooi, weth.
Hellevoetsluis	09-07-2018	Mw. M.P. den Brok, weth.	Mw. M.C. Junius, burgemr.
Nissewaard	19-09-2018	G. Veldhuijzen, burgemr.	L.C.F. Soeterboek, weth.
Westvoorne	05-06-2018	P.E. de Jong, burgemr.	Mw. J.D. de Jongh-de Champs, weth.

Personeel

In 2018 is de personele bezetting weliswaar niet gewijzigd maar werden de functies, die na het vertrek van de heer Hordijk in 2016 waren verschoven, vastgelegd. Al in 2017 was besloten tot uitbreiding van de formatieruimte. Twee sollicitatieronden hebben de gewenste archiefinspecteur opgeleverd die per 1 februari 2019 in dienst is getreden. De formatieve ruimte is nu 4,6 fte, het aantal medewerkers zes. De functiebeschrijvingen zijn het afgelopen jaar waar nodig opnieuw opgesteld en gewogen.

Aart van der Houwen werd met ingang van 1 april benoemd tot streekarchivaris. Hij geeft leiding aan de organisatie en adviseert het bestuur op beleids- en inhoudelijke zaken. Tevens onderhoudt hij de

contacten met de deelnemers uit het oogpunt van toezicht op het archief- en informatiebeheer. Hij is lid van de monumentencommissie van Brielle, van de straatnamencommissies van Brielle en Nissewaard, van de (Brielse) projectgroep Bastions Ontsloten en adviseur bij archeologische werkzaamheden in Brielle. Hij volgde de cursus Bestuursadviseur bij de Bestuursacademie Nederland en kreeg bij zijn aanstelling een coaching-traject aangeboden.

Bob Benschop werd per 1 juni tot adjunct-streekarchivaris benoemd. Naast zijn rol als teamcoördinator gegevensbeheer, belast met de automatisering en digitalisering van de collectie, is hij nauw betrokken met de ontwikkeling van een e-depotvoorziening. Een belangrijk deel van zijn tijd heeft hij besteed aan de publiekstaken die in de nieuwe stijl meer aandacht krijgen. In dat kader heeft hij ruim dertig lezingen, radio-optredens en blogs verzorgd alsmede vijftien publicaties. Hij is bestuurslid van het Stadsmuseum Hellevoetsluis en lid van het pbo (programmabeleidbepalend orgaan) van Linq, de streekomroep van Voorne-Putten.

De studiezaalmedewerker, Eva Lassing-van Gameren, is beheerder van de bibliotheek en verricht tevens onderzoeks- en inventarisatiewerkzaamheden.

De administratief medewerkster, Rianne Dreuning-Borgmeijer, voert een belangrijk deel van de financiële administratie en is één dag per week werkzaam op de studiezaal. Zij voert bestaande inventarissen en nadere toegangen in in Maisflexis.

De archivist Nick Werring heeft een vaste aanstelling gekregen. Hij is lid van de redactie van het Archievenblad van de Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland (KVAN). Hij was tot voor kort tevens secretaris van de Stichting Streekhistorie Voorne-Putten en Rozenburg maar heeft wegens mogelijke belangenverstremming, na zijn aanstelling, deze functie moeten neerleggen.

Overigens blijft de bezetting dermate klein dat de medewerkers elkaar waar nodig vervangen: dit betekent dat allen op gezette tijden studiezaaldienst hebben, onderzoek verrichten of ingezet worden voor andere publiekstaken.

Vrijwilligers

Het Streekarchief weet zich gesteund door zo'n vijftien vrijwilligers. Hun inzet zorgt ervoor dat grote reeksen archiefbronnen via de website voor andere gebruikers ontsloten worden. De meeste vrijwilligers werkten aan de toegankelijkheid van genealogische bestanden, zoals de registers van de burgerlijke stand en de kerkelijke doop-, trouw- en begraafregisters. Anderen hielden zich bezig met de beschrijving van foto's, het beter toegankelijk maken van bouwdoosjes, het inventariseren van archieven, de invoer van inventarissen in Mais Flexis of met de transcriptie van diverse bronnen. Veel energie is dit jaar gestoken in de invoer van de transcriptie van de armenrekeningen.

De (ondersteuning van de) aanvraag voor een koninklijke onderscheiding voor Joke van Driel-van der Voorde werd dit jaar beloofd; zij werd benoemd tot lid in de Orde van Oranje Nassau.

De jaarlijkse vrijwilligersbijeenkomst vond plaats op 4 december in de studiezaal van het streekarchief en werd afgesloten met een gezellige maaltijd in het Chinees restaurant Lotus te Brielle.

Stagiaires

Het Streekarchief biedt ruimte aan stagiaires om kennis te maken met of ervaring op te doen in het werk van een archiefdienst. Gedurende de zomer heeft Tristan van Leth, student geschiedenis aan de Erasmusuniversiteit te Rotterdam, een aantal maanden stage gelopen. Als project heeft hij gewerkt aan de collectie 1572-1872 die in het kader van het Metamorfose-project zal worden gedigitaliseerd. In het kader van een re-integratietraject is Priscilla enige tijd werkzaam geweest op het archief.

Ondersteuning

Voor de financiële administratie wordt het Streekarchief ondersteund door de gemeente Nissewaard, voor personeelszaken en salarisadministratie door de gemeente Brielle en voor de ICT-infrastructuur door de Gemeenschappelijke Regeling Syntrophos te Nissewaard. Het bestuur ontving ambtelijke ondersteuning van Denise Wats, medewerker collegesecretariaat van Nissewaard, en Rob van Langen, afdelingshoofd juridische en bestuurlijke zaken van Nissewaard. In de nieuwe

gemeenschappelijke regeling, die begin 2019 in werking treedt, verandert hierin niet veel; zij het dat de ambtelijke ondersteuning aan het bestuur nu bij de medewerkers van het streekarchief ligt.

Na een lange voorbereidingstijd vond op 23 maart de migratie plaats van het oude netwerk van Brielle naar het nieuwe netwerkomgeving van Syntrophos. Het Streekarchief fungeert nu als een zelfstandig domein binnen deze omgeving, waardoor de ook een andere relatie tot Syntrophos hebben.

BEHEER VAN DE OVERGEBRACHTE ARCHIEVEN

Depot

Het streekarchief beheert bijna vier kilometer archiefmateriaal. Deze archieven worden bewaard in de archiefbewaarplaats aan De Rik te Brielle. Het depot voldoet aan alle wettelijke eisen. In februari 2018 zijn de installaties voor de luchtbehandeling, temperatuur en luchtvochtigheid vervangen door de firma Heeboss te Hendrik-Ido-Ambacht. Na enkele opstartproblemen is het klimaat vanaf de zomer volledig in de hand.

De ruimte in de archiefbewaarplaats is beperkt. Het vertrek van de waterschapsarchieven bracht daarin slechts korte tijd soelaas. Door de overbrenging van de archieven van Bernisse, Brielle en Spijkenisse is de ruimte opnieuw een punt van aandacht. Met het oog op de nieuwe Archiefwet, waarin een verkorting van de overbrengingstermijn wordt voorzien, is de streekarchivaris opdracht gegeven onderzoek te doen naar mogelijke oplossingen voor het ruimtegebrek.

E-depot-voorziening

Op termijn zullen de gemeenten hun archieven digitaal overbrengen en zal het Streekarchief over een archiefbewaarplaats voor digitale bestanden moeten beschikken. Dit zogeheten e-depot is landelijk nog volop in ontwikkeling. Het Nationaal Archief speelt daarin een belangrijke rol en lange tijd was de verwachting dat gemeenten en waterschappen gebruik zouden kunnen maken van de diensten van de Provincie. Deze zomer haalde minister Slob echter een streep door die verwachting: het landelijke e-depotnetwerk van het Nationaal Archief en de RHC's zal niet beschikbaar worden gesteld aan de lokale overheden.

De ontwikkeling worden nauwgezet gevolgd: medewerkers woonden diverse bijeenkomsten bij waarin archiefinstellingen en leveranciers de stand van zaken schetsten. Tijdens een vergadering van de Kring van Zuid-Hollandse Archivarissen gaf Erfgoed Leiden voorlichting over het aanbestedings-traject dat is aangegaan om een leverancier voor een e-depot te vinden. Het Nationaal Archief organiseerde op 19 november een 'startbijeenkomst Kennisplatform E-depot', waar diverse leveranciers hun product demonstreerden.

Acquisitie

Bij acquisitie moet onderscheid gemaakt worden tussen de wettelijk verplichte overbrenging door de deelnemers van hun archieven naar de openbare archiefbewaarplaats en de verwerving door het streekarchief van belangrijk geachte documenten en archieven die een aanvulling betekenen op deze archieven.

Hieronder volgen (naar gemeente gerangschikt) de meest opvallende archieven, collecties en documenten die in het verslagjaar werden ontvangen of overgenomen.

Algemeen
- Prent van het silhouet van de kustlijn van Voorne, vervaardigd voor de scheepvaart, 1749. Aankoop
Brielle
- Archief van de gemeente Brielle, 1980-1989, inclusief bouwvergunningen.
- Registers van de Burgerlijke Stand (geboorten en overlijden) van de gemeenten Brielle en Zwartewaal, 1913-1917 en 1966-1967.
- Litho: 1572-1872 "Begin van Neerlands vrijheid"(50x67 cm). Aankoop
- Tekening (plattegrond) van Brielle en Delfshaven op één vel (ca. 1710). Aankoop
- Archief van de Stichting tot behoud van het huidige Rijnmondgebied, 1995-2012.
Hellevoetsluis

- Bouwvergunningen van Hellevoetsluis, Nieuwenhoorn en Nieuw-Helvoet.
- Engelse prent getiteld "a Dutch fishing boat with a view of Helvoitsluys". Uitgegeven 1807 door Edw. Orme, 59 Bond Street Londen. Aankoop.
- Calquetekening RTM emplacement aan de haven, 1921. geschenk
- Spaarboekje van de zegelactie "wapen-combinatie" van de winkeliers te Hellevoetsluis, ca. 2010.
Nissewaard
- Archief van de gemeente Bernisse, 1980-1989.
- Archief van de gemeente Spijkenisse, 1980-1989.
- Archieven van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Spijkenisse, 1960-2017, incl. enkele verenigingsarchieven. Gedeponereerd door mw. M.H. van Ek-Veldhuizen, archivaris van de CGK de Ark.
- Archief van de Milieugroep Spijkenisse (1990-2017). Overgedragen door dhrn. Wilhaar en Van Eijk.
- Album met foto's van de Hartel- en Voornse sluis, samengesteld door A. Bekker, hoofdopzichter RWS Sluizen en Stuwen. Geschonken door Kees Dekker, diens zoon, te Brielle.
- Groepsportret van de zondagsschool "Thimotheus" te Geervliet, 1907. Foto genomen op het schoolplein met ca. 95 personen. Geschonken door Stadsmuseum Hellevoetsluis.
- Akte van transport van een boomgaard te Simonshaven, 1689 (charter). Geschonken door de heer L. Hordijk.
Westvoorne
- Gastenboek van het vakantiehuis "Ons Buitenhuis" van de volkshuisvereniging in Rotterdam, gebruikt in de jaren 1951-1959. geschenk.
- Papieren en verzetshedenkingskruis van Anna van der Snoek (1916-2004) geschenk.

Bibliotheek

De collectie boeken en tijdschriften van het streekarchief werd aangevuld met enkele nieuwe publicaties, hoofdzakelijk op het terrein van streekgeschiedenis. Hieronder volgt een selectie.

Arkenbout, Gerda, en Meta Snijders, *Beste Ouders, drie Brielse militairen in Indonesië en Korea* (speciale uitgave van de Brielse Mare, Oostvoorne 2018) geschenk van de schrijvers

Bakker, Nico, Chris Mataheru, Pieter van Walbeek e.a. (red.). *Eén zo'n mannetje, Frans Beukelman en zijn invloed op tijdgenoten* (Kampen 2004) N.B.: Beukelman was predikant van Simonshaven 1948-1968. aankoop

Beelaert van Blokland, Willem, Charles Dumas en Hanneke Ronnes, *De kasteeltekeningen van Abraham Rademaker* (Zwolle 2006) aankoop

Driest, Marcel A. van den, *Lieve eige Coosje, de nakomelingen van Jacoba Adriana Busken* (Vlissingen 2018) geschenk van de schrijver

Lugtenburg, Frans, *Vierpolders, het dorp rond de jaren zestig* (Enschede 2018) geschenk van de schrijver.

Hiegentlich, Dr. Frédérique, drs. Henny van den Hoofd en Leo Levie (red.), *Leidse Parochot, voor de glorie van de synagoge* (Leiden 1996) N.B. Hierin ook aandacht voor het voorhangsel van Heenvliet. Geschenk

Slachmuylers, R., *De verhoren van Briellenaar Jan Blois van Treslong, de broers Bronckhorst van Batenburg en zestien andere geuzen* (uitgave historisch museum Den Briel, (z.p. 2018) geschenk van

de schrijver

Vingerling, Bram, *Quak Zuidland [parentelen van Jasper Quak en Neeltje de Hoog; Zuivelbedrijf Quak te Zuidland]* (Zwijndrecht 2017) geschenk

Marie-France van Oorsouw, *Mensen maken geschiedenis. Fascinatie voor de archeologie van het Maasmondgebied* (2018) geschenk van de schrijver

Schnitker, Harry, *Margaret of York, princess of England, duchess of Burgundy 1446-1503* (Dorchester 2016) aankoop

Zee, Ad van der, *De Wendische oorlog, Holland, Amsterdam en de Hanze in de vijftiende eeuw* (Hilversum 2018) aankoop

Restauratie

Op beperkte schaal heeft dit jaar restauratie plaatsgevonden. Het werd uitgevoerd door het restauratieatelier Boekbinderij Anchamedus te Spijkenisse. Hieronder volgt een overzicht van de gerestaureerde documenten.

Archief of collectie	Inv.nr.
- Collectie Kluit. * Oude en nieuwen Briel, 1 ^e deel, 3 ^e stuk, manuscript * Oude en nieuwen Briel, 1 ^e deel, 4 ^e stuk, manuscript	14 15
- Archief gemeente Oostvoorne (1811-1930) * register van huwelijken 1833-1842	718
- Archief gemeente Heenvliet (1811-1949) * Kadastrale legger, art. nrs. 608-924 * Kadastrale legger, art. nrs. 925-1090	1043 1043a

Inventarisatie en nadere toegangen

In 2018 is gewerkt aan de inventarisatie van de onderstaande archieven en collecties; een deel daarvan kon dit jaar worden afgerond:

Algemeen	
Electriciteitsmaatschappij Voorne-Putten, Rozenburg en West-IJsselmonde	afgerond
Stichting Tuberova (bevolkingsonderzoek naar longtuberculose)	afgerond
comité hagelschade 1935 Oostvoorne	afgerond
Foto-collectie	in bewerking
Collectie Kaarten en plattegronden	In bewerking
Collectie documentatie	In bewerking
Brielle	
RK Parochie H.H. Martelaren van Gorcum	afgerond
Geuzengesticht Stichting "Wilhelmus van Nassauen"	afgerond
Collectie 1572-1872, samengesteld door de secretaris van de hoofdcommissie	In bewerking
Gemeente Brielle, 1950-1979 (aanvullingen)	In bewerking
Hellevoetsluis	
Collectie Van Soest te Oudendoorn, 1822-2000	afgerond
RK Parochie H. Antonius van Padua, 1835-2010	In bewerking
Gemeente Oudendoorn, 1950-1979 (aanvullingen)	In bewerking

Nissewaard	
Gemeente Spijkenisse, 1980-1989	afgerond
Gemeente Bernisse, 1980-1989	In bewerking
Gemeente Abbenbroek, 1950-1979 (aanvullingen)	In bewerking
Gemeente Geervliet, 1950-1979 (aanvullingen)	In bewerking
Westvoorne	
Archief van de gemeente Westvoorne, 1980-1989	afgerond

Het maken van nadere toegangen en transcripties is enerzijds noodzakelijk om bronnen voor het publiek bruikbaar te maken, anderzijds vaak zodanig tijdrovend dat het moeilijk te verdedigen is wanneer een medewerker zich hiermee bezig houdt. De inzet van vrijwilligers is op dit terrein onbetaalbaar. De afgelopen jaren zijn alle rekeningen van de Heilige Geest (de plaatselijke armenzorg van vóór 1800) getranscribeerd. Deze gegevens zijn in 2018 overgezet naar de database die op de website te doorzoeken is. Tijdens de Open Archiefendag werd hieraan speciale aandacht besteed.

Beeldcollectie

De bewerking van de fotocollectie van Spijkenisse is in de zomer van 2018 afgerond. Hierdoor zijn ruim achtduizend historische afbeeldingen van de groeiende stad beschreven, gescand en toegankelijk gemaakt via de online Beeldbank. Met deze collectie zijn de fotocollecties van alle plaatsen op Voorne-Putten ontsloten. Er resteren nog enkele kleine collecties die de komende tijd aangepakt zullen worden, zoals personen, albums en de nieuwe aanwinsten. Bij de bewerking en beschrijving van de foto's is een aantal vrijwilligers betrokken.

Documentatie

Het archief beschikt over een grote collectie losse stukken die onder de naam documentatie wordt gevangen. De stukken hebben met elkaar gemeen dat het geen unica zijn. In dat geval zouden zij worden overgebracht naar de collectie Handschriften. Dit jaar is een begin gemaakt om de documentatie opnieuw te ordenen en via Mais Flexis toegankelijk te maken. Hiermee is een vrijwilliger belast.

TOEZICHT OP NIET OVERGEBRACHTE ARCHIEVEN

Inspectie

Vanuit het Streekarchief werd toezicht uitgeoefend op het beheer van de niet naar de archiefbewaarpplaats overgebrachte archiefbescheiden. Door het ontbreken van een archiefinspecteur heeft de inspectie het afgelopen jaar echter weinig aandacht gekregen en kon niet naar behoren worden uitgeoefend. Er was weliswaar budget en daarmee formatieve ruimte beschikbaar gesteld maar wegens de krapte op de arbeidsmarkt kon niet in de vacature worden voorzien. Na verruiming van het budget kon een medewerker worden aangetrokken. Deze trad per 1 februari 2019 in dienst.

Voor de gemeenten Hellevoetsluis, Nissewaard en Westvoorne is een aangepast verslag Archief- en Informatiebeheer opgesteld. Bij de gemeente Brielle is een vervolg inspectie gehouden voor de archiefruimte en met de gemeente Hellevoetsluis is overleg gevoerd dat geleid heeft tot de inhuur van personeel voor het wegwerken van de achterstanden. Voorts werden de selectielijsten van de gemeentelijke archiefbescheiden die voor vernietiging in aanmerking komen, gecontroleerd en machtiging verleend voor vernietiging.

SELECTIE ARCHIEFBESCHIEDEN	
gemeente Brielle	Vernietigingslijst 2018
gemeente Nissewaard	Vernietigingslijst gemeente Nissewaard 2019
gemeente Westvoorne	Vernietigingslijst 2019 (Verseon) Vernietigingslijst 2019 (numeriek 2011) Vernietigingslijst 2019 (AS 400) Dossiers oud-personeel Rockanje, Oostvoorne, Kruiningergors Verkiezingen, 1990-2011 Dossiers Sociale Zaken, 1999-2010

Belangrijk in 2018 waren de besprekingen om te komen tot een ambtelijke fusie tussen de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne. Hieruit zou een nieuwe organisatie ontstaan met een nieuwe methodiek. De in eerdere rapportages gesignaleerde tekortkomingen bij de individuele gemeenten zouden hiermee automatisch verholpen worden. Eind 2018 werd echter besloten de verdere ontwikkeling van de Werkorganisatie Voorne stop te zetten. Dit betekent voor de individuele gemeenten dat er oplossingen gevonden moeten worden voor de genoemde gebreken. Belangrijk punt van aandacht zal ook het nieuwe jaar zijn, de omslag naar volledig digitaal werken en het invoeren van zaakgericht werken.

Gemeenschappelijke Regeling Syntrophos

Ingevolge artikel 33, 2^e lid van de GR Syntrophos is de archiefverordening van de GR Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg ook van toepassing ten aanzien van de zorg van de overgebrachte archiefbescheiden van de bestuursorganen van Syntrophos. Dit betekent dat het Streekarchief t.z.t. de stukken zal gaan beheren. Het toezicht op de zorg en het beheer van de niet-overgebrachte archiefbescheiden van Syntrophos is nog niet geregeld. Daarvoor zal een archiefverordening worden opgesteld, waarin de archivaris wordt belast met het toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.

Recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg

Zoals in het vorig jaarverslag aangekondigd, heeft in 2017 een reorganisatie plaatsgevonden bij de diverse recreatieschappen door het terugtreden van de provincie. In het geval van het recreatieschap

Voorne-Putten-Rozenburg, waarin alle gemeenten van Voorne-Putten deelnemen, heeft dit ertoe geleid dat het Streekarchief is aangewezen als archiefbewaarplaats. Op termijn zullen de archieven van het Recreatieschap en zijn voorgangers, daar worden gedeponeerd. Het toezicht is opgedragen aan de streekarchivaris. In maart 2018 is hierover met de provinciaal archivaris, Staatsbosbeheer en andere betrokken archiefdiensten overleg gevoerd. Begin 2019 zijn de archieven van de vier betrokken recreatieschappen overgebracht naar De Rik. De provincie heeft de inventarisatie van de archieven voor haar rekening genomen.

Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Voorne

Op 14 november 2017 werd door de drie gemeenten op Voorne de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Voorne getroffen. Dit was een belangrijke stap om te komen tot een ambtelijke fusie tussen de drie gemeentelijke organisaties. Eind 2018 werd in reactie op een tussentijdse rapportage echter besloten niet op de ingeslagen weg voort te gaan. De streekarchivaris was in de gemeenschappelijke regeling aangewezen als archivaris c.q. toezichthouder.

PUBLIEKSGERICHTE TAKEN

Bezoekers studiezaal

De openingstijden van de studiezaal bleven in 2018 gelijk, namelijk van dinsdag tot en met vrijdag van 9.00 tot 16.00 uur. Het aantal bezoekers van de studiezaal is het afgelopen jaar licht gestegen. Het succes van programma's als Verborgen Verleden vertaalt zich in nog steeds toenemende belangstelling voor familiegeschiedenis. De overbrenging van bouwvergunningen door de gemeenten heeft eveneens een toename van het aantal bezoekers tot gevolg. Voor veel mensen is de vraag om een bouwtekening het eerste contact met een archiefdienst. Buiten de website en studiezaal om werden tientallen verzoeken om inlichtingen inzake jubilea, genealogie, kadaster, bouwvergunningen en het vervaardigen van reproducties in behandeling genomen.

Rondleidingen en Open Archiefendag

Als vast onderdeel van het schoolproject met het Maerlantcollege hebben de leerlingen van de brugklassen een kijkje in de kluis mogen nemen. Op 6 oktober werd in het kader van de Maand van de Geschiedenis een Open Archiefendag georganiseerd. In de studiezaal en de vrijwilligersruimte was een expositie ingericht, werd een film vertoond en enkele malen een rondleiding door het depot gegeven. Verschillende onderwerpen kregen bijzondere aandacht: de afbraak van het dorpje Nieuwesluis in 1968, de Hoekse en Kabeljauwse Twisten omstreeks 1418 en de afronding van het project Heilige Geestrekningen. Dat laatste ging samen met de presentatie van een 17^e eeuwse rekening die eerder door het Nationaal Archief aan de gemeente was overgedragen. De belangstelling was opnieuw boven verwachting.

Digitalisering

De digitale ontsluiting van materialen is gedurende het jaar voortvarend doorgezet. Nadat in 2017 de topografische atlas (de kaarten en plattegronden) vrijwel volledig was ontsloten, is de inventarisatie van de prentencollectie aangepakt. In de loop van het jaar zijn bijna duizend etsen, aquarellen en drukwerk van stadsgezichten, gebouwen en personen beschreven. In november zijn de grote formaten van dit materiaal naar de firma GMS in Alblasterdam vervoerd om te worden gedigitaliseerd. Naar verwachting zal dit materiaal in het voorjaar van 2019 online beschikbaar komen.

De controle van de burgerlijke stand is flink gevorderd, zodat het einde van dit omvangrijke project in zicht komt. De namen worden vanuit de originele bronnen vergeleken en in de database aangepast. Op deze manier worden veel hiaten aangevuld, de originele spelling aangehouden en fouten hersteld die in het verleden bij de conversies van akten zijn opgetreden. Dit heeft de zoekmogelijkheden reeds aanzienlijk verbeterd en het aantal opmerkingen van bezoekers verminderd. Bovendien is er besloten om de genealogische data beschikbaar te stellen via het platform WieWasWie. Deze database van het Centraal Bureau voor de Genealogie vormt een landelijke *portal* die zoekresultaten toont van vrijwel alle databases van Nederlandse archieven en instellingen. Hiermee is het bereik van onze gegevens aanzienlijk groter geworden.

De bewerking van de fotocollectie van Spijkenisse is in de zomer van 2018 afgerond. Hierdoor zijn ruim 8.000 historische afbeeldingen van de groeiende stad zijn beschreven, gescand en toegankelijk gemaakt via de online Beeldbank. Met deze collectie zijn de fotocollecties van alle plaatsen op Voorne-Putten ontsloten. Er resteren nog enkele kleine collecties die de komende tijd aangepakt zullen worden, zoals personen, albums en de nieuwe aanwinsten.

De invoer van de rekeningen van de Heilige Geest (d.i. plaatselijke armenzorg) in MAIS Flexis werd eveneens afgerond: van alle plaatsen zijn deze armenrekeningen beschikbaar in de database die

tijdens de Open Archiefendag gepresenteerd werd. In totaal betreft dit ruim 4.000 pagina's tekst. Dit levert een schat aan informatie op: de namen van pachters van land en huizen, de middenstand die goederen leveren aan de armen, en tal van bijzondere vermeldingen, variërend van jongens die een uitrusting krijgen om aan te monsteren bij de V.O.C., van 'dolle wijven' die onderhouden worden in het gasthuis in Brielle, van passerende militairen die onderdak moesten krijgen, van de bouw van huizen, en van schilderijen die aan kerken werden geschonken. De ontsloten rekeningen bieden derhalve een schat aan informatie.

In samenwerking met de Vereniging Vrienden van Spijkenisse en de familie Jurrjens is een aantal films van Spijkenisse gedigitaliseerd. Het Streekarchief heeft bijgedragen in de kosten; de vereniging heeft de komende twee jaar de primeur en toont de films in de Oudheidkamer. Daarna kunnen ze op de site van het Streekarchief worden geplaatst. Het Streekarchief heeft overigens ook tien nieuwe aanwinsten laten digitaliseren: enkele 8-mm films van Brielle Maritiem, de restauratie van het Arsenaal, de opening van een school in Hellevoetsluis en enkele films van de familie Middelhoek.

Nieuwsbrief

Sinds 2017 wordt viermaal per jaar een digitale Nieuwsbrief vervaardigd. Hierin worden opvallende zaken vermeld die het voorgaande kwartaal zijn gepasseerd zoals een lezing, een aanwinst of een bijzonder optreden. De Nieuwsbrief blijkt in een behoefte te voorzien; nog steeds lopen aanvragen binnen om aan de verzendlijst te worden toegevoegd.

Website en Facebook

De gegevens uit de database van het Streekarchief krijgen door Open Data en samenwerking met andere partijen een steeds groter bereik. Niet alleen via de eigen site [www.streekarchiefp.nl] kan in de ruim 2 miljoen beschrijvingen of afbeeldingen worden gezocht, ook via tal van andere *portals* is de collectie in zijn geheel of gedeeltelijk te doorzoeken. Zo is het Streekarchief partner in archieven.nl, archivesportaleurope.net, openarch.nl en sinds 2018 ook van wiewaswie.nl. Daardoor zijn de bezoekersstatistieken van alleen de eigen website allang niet meer representatief voor de verspreiding van de informatie die het Streekarchief beheert en beschikbaar stelt. Om toch een indruk te geven: over 2018 bezochten 16.054 unieke bezoekers één of meerdere keren de site. Zij bevroegen de database gedurende het jaar met 305.860 trefwoorden. Overigens blijkt ook publiek van buiten de landgrenzen de site te bezoeken. Van de bezoekers was 3,5% woonachtig in Amerika, 2% in Frankrijk en 1,7% in Canada.

Via Facebook worden actuele zaken rond het streekarchief bekend gemaakt. Daarnaast wordt dagelijks de 'foto van de dag' geplaatst. Dat levert dagelijks tientallen likes en reacties op vanuit een groeiend aantal volgers die het Streekarchief hebben geliked. Onlangs werd de grens van duizend volgers gepasseerd. Via dit medium heeft het Streekarchief een laagdrempelig podium om de collectie en het Streekarchief onder de aandacht te brengen.

Zoals in een eerder verslag gemeld is het Streekarchief Voorne-Putten in 2016 benaderd door een partij die eigenaar is van foto-rechten. Deze maakt aanspraak op een vergoeding voor een aantal ansichtkaarten die zonder zijn toestemming op de website zijn geplaatst. Dezelfde claim is bij een aantal andere archiefdiensten neergelegd. In 2018 heeft een rechter de eisende partij in het gelijk gesteld. Hiertegen is hoger beroep aangetekend. De uitspraak daarvan wordt in dit lopende jaar verwacht.

Ondersteuning

Zeer regelmatig worden op verzoek van ambtenaren van de deelnemende gemeenten dossiers gelicht, gedigitaliseerd of uitgeleend. Regelmatig wordt ook op verzoek van de gemeenten door de medewerkers zelf onderzoek gedaan. Bijzondere vermelding verdient het onderzoek naar het schilderij van Dommelshuizen dat leidde tot de herkenning van het afgebeelde schip de Nautilus. Het schilderij is door de gemeente Hellevoetsluis aangeschaft. Ondersteuning geschiedt ook door zitting in verschillende gemeentelijke commissies. Zo zijn medewerkers actief in de monumentencommissie van Brielle en in de straatnamencommissies van Brielle en Nissewaard.

Tentoonstellingen

In 2018 is landelijk veel aandacht besteed aan het uitbreken van de Opstand, 450 jaar geleden. Boeken zijn verschenen, tentoonstellingen ingericht en televisie-uitzendingen verzorgd. In september vond in de Catharijnekkerk te Brielle de voorpremière plaats van de door de NTR samengestelde serie De Tachtigjarige Oorlog. Het Streekarchief heeft voor die gelegenheid een kleine expositie ingericht in de Catharijnekkerk met een aantal topstukken uit de collectie.

De gemeente Nissewaard heeft het afgelopen jaar een tekening van de hand van Cornelis Roghman aangekocht. Het betreft een tekening van de zogeheten Tolpoort van Geervliet. De aanwinst was aanleiding voor een speciale tentoonstelling in het voormalige raadhuis van Geervliet. Het Streekarchief heeft medewerking verleend aan de inrichting van de tentoonstelling en de samenstelling van een boekje.

Lezingen

De inhoudelijke rijkdom van de archieven en collecties is op diverse momenten onder de aandacht gebracht door het verzorgen van lezingen. Met name Bob Benschop heeft daaraan bijgedragen zoals in onderstaand overzicht te lezen valt. Aan de medewerking aan Radio Rijnmond kwam na vier jaar een einde doordat het programma werd gewijzigd.

8 januari	Radio Rijnmond: het veilinggebouw in Vierpolders
15 januari	Radio Rijnmond: het hof van Putten
5 maart	Radio Rijnmond: de geschiedenis van Biert
7 maart	Lezing over Hellevoetsluis in de 19 ^e eeuw (cursus Ken uw stad)
11 maart	Lezing over het onderzoek naar Hellevoetsluis in de 19 ^e eeuw 'Stroomopwaarts'
14 maart	Lezing over Hellevoetsluis in de 20 ^e eeuw (cursus Ken uw stad)
24 maart	Rondleiding door de vesting Hellevoetsluis (cursus Ken uw stad)
16 april	Radio Rijnmond: de bollenvelden van Westvoorne
2 mei	Rondleiding (met treintje) bij de zomertour van Hellevoetsluis
14 mei	Radio Rijnmond: de bunkers op Voorne
15 mei	Lezing over Hellevoetsluis aan boord van de Buffel (cursus IVN)
28 mei	Rondleiding door Brielle voor gasten uit India (op verzoek van de Rotary)
26 juni	Radio Rijnmond: de Bernisse
23 juli	Radio Rijnmond: Ramtorenschip De Buffel 150 jaar
6 augustus	Radio Rijnmond: kennismaking met Hellevoetsluis
3 september	Radio Rijnmond: het Kanaal door Voorne
21 september	Lezing over Hellevoetsluis in de bus tijdens raadsexcursie naar Den Helder
6 oktober	Lezing tijdens de Open dag: De rekeningen van de Heilige Geestarmen
12 oktober	Toelichting op het schilderij van Dommelshuizen bij presentatie in Hellevoetsluis
25 oktober	Lezing tijdens jubileum historische vereniging Brielle: Brielle in de jaren '50
11 november	Lezing over WO I voor de Stichting Verdedigingswerken
14 november	Lezing over WO I voor de Stichting Leef en Beleef
30 november	Lezing over Hellevoetsluis in de bus tijdens een excursie voor raads- en collegeleden georganiseerd door de Metropoolregio

In het kader van de eerder genoemde herdenking van het begin van de Tachtigjarige Oorlog heeft het historisch museum Den Briel een nationaal symposium georganiseerd in de Sint Catharijnekerk. Het streekarchief heeft één van de lezingen verzorgd. Op verzoek van de gemeente Brielle is deze lezing herhaald voor het personeel van de gemeente tijdens de oudejaarsbijeenkomst.

Publicaties

Dit jaar zijn geen boeken of andere grote publicaties door medewerkers van het Streekarchief verschenen, wel een grote hoeveelheid bijdragen aan kranten en tijdschriften.

Bob Benschop, *De bollenvelden van Oostvoorne*, in: Westvoornaer 8

Idem, *Van badinrichting tot zwembad, Briels vertier...*, in: Briellenaer 18

Idem, *Geschiedenis van Pasen Duinen, feest in Oostvoorne*, in: Westvoornaer 9

Idem, *Bevrijding van Brielle*, in: Bevrijdingskrant Brielle

Idem, *Het huis te Rugge* in: Briellenaer 19

Idem, *Herinneringen aan het Autostrand*, in: Westvoornaer 10

Idem, *Daar ligt de Brielse H.B.S., als een kasteel in 't woud*, in: Briellenaer 20

Idem, *De middeleeuwse geschiedenis van Oudendoorn*, in: Hellevoeter 17

Idem, *Hellevoetsluis 200 jaar op stoom*, in: Programmakrant Vestingdagen Hellevoetsluis

Idem, *De Brielse watertoren, water van boven*, in: Briellenaer 21

Idem, *Het was druk in Oostvoorne, maar het was heerlijk. Koloniehuis Naar Buiten*, in: Westvoornaer 11

Idem, *Van klooster tot kazerne, een multifunctioneel gebouw*, in: Briellenaer 22

Idem, *Flaneren langs de Boulevard*, in: Westvoornaer 12

Idem, *Historie van Voorne*, in: HIER Magazine, editie 2019

Idem, *De Brielse Sinterklaasviering, de ontmaskering van een traditie*, in: De Brielse Maskerade, speciale uitgave van de Brielse Mare (Oostvoorne 2018)

Aart van der Houwen, *Wie wat bewaart, die weet wat! Kleine ontdekkingen in het Streekarchief*, in: Briels Nieuwsland en Weekblad Westvoorne (vaste rubriek van ca. 300 woorden).

[In totaal 45 stukjes: *Ik wil mijn bed terug!* (4 jan.), *Het kan verkeren* (10 jan.), *Telefoonboeken gezocht!* (17 jan.), *De grondlegger van Blankenburg* (24 jan.), *Aultre naray tantque je vivray* (31 jan.), *Aan de deur wordt niet betaald* (7 febr.), *Vreemde dieren* (14 febr.), *Wie wat weet schrijve het op!* (21 febr.), *Voor Brielle geen belangstelling* (28 febr.), *Voorpret van een jubileum* (7 mrt.), *Uit de brand ben je!* (14 mrt.), *De wilde Schotten* (21 mrt.), *Sterfte onder de Schotten* (28 mrt.), *Tot redding van drenkelingen*, in: idem (11 apr.), *Uit: "Een bundel zeer geestige gezelschapsspelen" (1935)* (18 apr.), *Oranjefeesten anno 1766* (25 apr.), *Slachtoffers van eerdere oorlogen* (2 mei), *Brielle, mag ik overvaren?* (16 mei), *Het Blauwe Schaap* (23 mei), *Maelstat Brielle* (30 mei), *In de gouden gijzelaer* (6 jun.), *Huwelijk van Zijne Excellentie* (13 jun.), *Aanwezigheid zeer op prijs gesteld* (20 jun.), *De Brielse Meerleiding* (27 jun. en 25 jul.), *Magellanusstraatje* (4 jul.), *Huis te Rugge afgebroken* (1 aug.), *Collecte zonder keurmerk*, (8 aug.), *Beddengoed* (15 aug.), *Schuttersfeest* (22 aug.), *Het Gasthuis 725 jaar!* (29 aug.), *Het Gast- en Proveniershuis* (5 sep.), *Wat te doen met een lastige jongen* (12 sep.), *Oogst van de Brielse straat* (19 sep.), *De Ramp van Oostvoorne van 1824* (26 sep.), *10 september 1618: de Stadsgreep van prins Maurits* (3 okt.), *Vaderloos kind* (10 okt.), *Den Briel, gemeente Brielle* (17 okt.), *Musch, een beroemde Briellenaar of beruchte Rotterdammer?* (24 okt.), *Liever een geus in de keuken dan een Spanjaard in de tuin* (31 okt.), *Nieuw Heenvliet en de Olifant* (7 nov.), *De pyramide van Brielle* (14 nov.), *De rijdende rechter*, (21 nov.), *Een Kouckebacker in Japan* (28 nov.), *Een zeeslag voor de kust* (5 dec.), *De Vliegende Zweed gestrand* (12 dec.)]

Nick Werring, *Dezen grooten Briellenaar: Johan Been de schrijvende archivaris*, in: Archievenblad 1

Idem, *Archief- of museumstuk: een depot als schatkamer of vergaarbak?*, in: Archievenblad 122 (2018) 3

Idem, *Een goede archivaris is goud waard. De onderzoeksdrijf van Philip Dröge*, in: *Archievenblad* 122 (2018) 5

Idem, *Archieven helpen bij het begrijpen van je leefomgeving, in gesprek met Bob Benschop*, in: *Archievenblad* 122 (2018) 8

Blogs

Voor de site van OpVoorne heeft Bob Benschop sinds afgelopen zomer maandelijks een blog geschreven:

- De Burcht van Oostvoorne
- Het Oostenrijk
- Het Droogdok
- Het Stenen Baak
- Maskerade

Onderzoek

Voor de genoemde publicaties en tentoonstellingen is onderzoek gedaan.

Enige jaren geleden is een meerjarig onderzoek gestart naar de bebouwings- en bewoningsgeschiedenis van Brielle. Aan de hand van diverse belasting- en transportregisters wordt die geschiedenis in kaart gebracht. Soortgelijk onderzoek wordt gedaan naar Nieuw-Helvoet en Heenvliet. Dit gebeurt deels door vrijwilligers, deels door enkele onderzoekers die hiermee een bijdrage leveren aan de kennis van de streek.

Op verzoek van de Gemeente Brielle is onderzoek gedaan naar de voormalige Noordpoort, de poort die in 1572 door de Watergeuzen is gerammeid. De informatie zal benut worden in de plannen voor herinrichting van Bastion IX waarbinnen de resten van de poort zijn gelegen.

Cursussen

In het voorjaar verzorgde Bob Benschop in Hellevoetsluis een deel van de cursus Ken uw Stad. In het najaar verzorgde Nick Werring in het Streekarchief gedurende een vijftal avonden een cursus genealogie, waarbij veel aandacht werd gegeven voor de digitale mogelijkheden van onderzoek. De reacties waren positief.

Educatie

Zoals elk jaar is opnieuw medewerking verleend aan de Culturele week van het Maerlantcollege. Leerlingen van de brugklassen bezochten de studiezaal waar zij onderzoek deden in de bronnen en een rondleiding kregen door de archiefbewaarpplaats.

BIJLAGE

Lijst van vrijwilligers en hun werkzaamheden (2018)		
<i>sinds</i>	<i>naam</i>	<i>werkzaamheden</i>
1991	F. (Felix) van Hoorn	Transcripties en nadere toegang
1991	C. (Corrie) van der Sluis-van der Meijden	Familieadvertenties Nadere toegang op bouwvergunningen
1993	S.M. (Sybilla) Auwerda-Berghout	Transcriberen 17 ^e / 18 ^e eeuwse bronnen
1991	A.P. (Arie) Boogert	Invoeren Burgerlijke Stand, selectie collectie prentbriefkaarten; onderzoek
1993	P.C. (Piet) Bravenboer	Materiële verzorging Charter-project
1997	G.K. (Gerard) de Graaf	Bewerking foto's
2001	E. (Eva) Lassing-van Gameren	Invoeren burgerlijke stand, inventarisatie
2003	P. (Piet) Dijkman	Invoeren burgerlijke stand
2004	S. (Steffie) Schuytvlot	Transcriberen 17 ^e eeuwse bronnen
2009	Chr. (Chris) van der Tuijn	Transcriberen 18 ^e eeuwse bronnen
2012	L. (Leen) van Orselen	Invoeren rekeningen Heilige Geestarmen
2012	R.P. (Ruud) Dekker	Nadere toegang documentatie
2017	I. (Ineke) Paulussen-Nugteren	Invoeren burgerlijke stand; transcriptie Begraafregister 18 ^e eeuw
2017	J. (Jouke) Post	Invoeren burgerlijke stand
2018	L. (Rens) Oosterom	Invoeren burgerlijke stand
2018	T. (Tim) Dingemans	Inventarisatie, scannen